

SKRIVELSE
2025-02-14

Dennis Lundbladh
Nämndsekreterare

Socialnämnden

Remiss - Aktivitetskrav inom försörjningsstödet

Dnr: 2024/105

Ärendebeskrivning

Simrishamns kommun har utsetts som remissinstans av promemorian Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet. I utredningen har utgångspunkten varit att ett aktivitetskrav ska införas vilket innebär att utredningen inte närmare övervägt behovet av ett aktivitetskrav.

Socialförvaltningen har berett ärendet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse

Remiss – Aktivitetskrav inom försörjningsstödet – för arbete, egenförsörjning och nationell likformighet

Bakgrund/utredning

Socialförvaltningen har berett ärendet och redogör nedan sina synpunkter på de förslag som ges i utredningen i punktform.

7.2 Det ska införas ett aktivitetskrav i socialtjänstlagen

- Simrishamns kommun instämmer i detta förslag.

7.3 Socialnämnden ska ansvara för att det finns tillgång till insatser för vuxna med försörjningsstöd

- Simrishamns kommun har inget att erinra när det gäller insatsernas inriktning och syfte med tyngdpunkt på att vara rustande inför individens nästa steg, att kunna ta del av Arbetsförmedlingens insatser, studier alternativt erhålla arbete.
- Att kunna erbjuda motiverande och språkutvecklande insatser samt jobbsökaraktiviteter som möter den enskildes behov och är tillgängliga i tid när den enskilde behöver det, är ett omfattande arbete som kräver

resursförstärkningar. Simrishamns kommun är en av de kommuner som inte har någon uppbyggd arbetsmarknadsenhet.

- Vidare ser Simrishamns kommun en stor utmaning med att tillhandahålla arbetsplatsförlagda aktiviteter enbart i kommunal verksamhet. Vi har redan idag svårigheter när det gäller kompetenshöjande praktik jml 4 kap. 4 § SoL då vi konkurrerar om platser med gymnasieskolor, KomVux, daglig verksamhet inom LSS samt externa aktörer. Att ta emot individer som står långt från arbetsmarknaden ställer krav på kunskap samt tidsutrymme hos verksamheterna. För att aktiviteterna ska bli meningsfulla och utvecklande för individen krävs mer personalresurser. En möjlighet är att organisera arbetslag för deltagare inom aktivitetskravet som ska utföra specifika arbetsuppgifter, vilket då kräver anställda arbetshandledare.
- Simrishamns kommun motsätter sig förslaget om att aktiviteter inom aktivitetskravet endast kan utföras inom kommunala förvaltningar och vill att även kommunala bolag, näringslivet samt civilsamhället ska kunna användas. Detta dels för att kunna säkerställa antalet platser samt dels för att det skapar fler vägar och möjligheter till arbete.

7.4 Målgrupp och när kravet ska inträda

- Simrishamns kommun instämmer i utredningens förslag om målgrupp och motsätter sig det alternativa förslaget.

Angående tidsaspekt

- Simrishamns kommun anser att tidsaspekten 2 månader är för kort. Det förekommer att första beslutet om försörjningsstöd omfattar två månader då den enskilde kan behöva tid att komplettera sin ansökan med erforderliga underlag.
- Det måste också finnas utrymme att kartlägga och bedöma individens behov samt förmåga att delta i aktiviteter. Vidare krävs i vissa fall samverkan med Arbetsförmedlingen för att inhämta information samt att samråda. Vidare tillkommer aspekten att kommunens barnomsorg ska ha möjlighet att erbjuda hushåll med barn antingen utökad förskoleplats eller plats på fritidshem.

Utifrån ovanstående anser Simrishamns kommun att ett aktivitetskrav ska aktualiseras först efter tre månader med försörjningsstöd, det vill säga inför beslut om försörjningsstöd månad 4. När det gäller individer som socialnämnden har tidigare kännedom om görs bedömningen att aktivitetskravet kan aktualiseras fortare.

7.5 Vissa arbetsmarknadspolitiska insatser bör betraktas som heltidssysselsättning

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget att deltagare i förmedlingsinsatser hos Arbetsförmedlingen ska anses vara sysselsatta på heltid. Regeringen behöver kunna fatta beslut om liknande undantag om behov uppstår framöver.
- Simrishamns kommun vill påtala att de fristående leverantörerna behöver öka stödet till de individer som är anvisade till förmedlingsinsatser.

7.6 Kravets tidsmässiga omfattning och förläggning

- Simrishamns kommun delar utredningens förslag att det är Socialnämnden som ska bedöma i vilken utsträckning individen har förmåga att delta i aktiviteter.
- Simrishamns kommun delar inte utredningens resonemang att aktiviteternas omfattning ska kopplas till tillgången till förskola och fritidshem. För att möjliggöra för alla vuxna som erhåller försörjningsstöd att få insatser inom ramen för aktivitetskravet kan inte tillgång till insatser bero på kommunens möjlighet att erbjuda plats i förskola och fritidshem. Utifrån detta krävs en reglering kopplat till aktivitetskravet.

7.7 Socialnämnden ska upprätta en individuell plan för insatserna

- Simrishamns kommun instämmer i detta förslag. Individuell planering tillämpas redan inom ekonomiskt bistånd men utifrån aktivitetskravet kommer det att krävas mer administration samt tätare uppföljningar i individärendet.
- Simrishamns kommun vill påtala att Arbetsförmedlingen behöver ges tvingande skyldighet att samverka med kommunerna för att säkerställa ett samordnat och optimalt stöd till den enskilde. Det bör krävas av Arbetsförmedlingen att inhämta kommunens yttrande innan anvisning sker till extern aktör.
- För att kunna upprätta en relevant individuell handlingsplan krävs att Arbetsförmedlingen å sin sida har uppdaterade handlingsplaner med behövlig information och att informationsöverföring sker på ett smidigt och effektivt sätt.

7.8 Uppehåll i aktiviteterna under fyra sammanhängande veckor

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget.

7.9 Arbetsmiljö och försäkringsskydd

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget och anser det rimligt att samma reglering ska gälla för deltagare inom aktivitetskravet som för dem som har beslut om kompetenshögjande praktik enligt 4 kap. 4 § SoL.

7.10 och 7.14.2 Konsekvenser av att inte delta i aktiviteter enligt förslaget

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget att 4 kap 5 § SoL bör utvidgas till att omfatta även aktivitetskravet och att detta ska vara möjligt att överklaga enligt gängse ordning.

7.11 Deltagare i insatser enligt aktivitetskravet ska inte vara diskvalificerad från ersättningar och insatser inom arbetsmarknadspolitiken.

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget.

7.12 Samverkan och informationsöverföring

- Simrishamns kommun delar inte utredningens uppfattning att individsamverkan på det lokala planet fungerar väl utifrån upprättade lokala överenskommelser. För att kunna ge den enskilde ett samordnat, effektivt och optimalt stöd krävs en tydlig reglering avseende hur samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna ska ske. Det måste bland annat säkerställas att individer inom aktivitetskravet inte blir lägre prioriterade av Arbetsförmedlingen. När Arbetsförmedlingen vill hänvisa individer till fristående aktörer är det rimligt att kommunens yttrande inhämtas.

7.12.2 Informationsöverföring från Arbetsförmedlingen till socialnämnden

- Simrishamns kommun delar inte utredningens uppfattning angående vilken information som socialnämnden ska ta del av från Arbetsförmedlingen utan anser att förslaget är otillräckligt.

7.12.3 Informationsöverföring från socialnämnden till Arbetsförmedlingen samt informationsdelning i proportion till personlig integritet 7.12.4

- Simrishamns kommun saknar ett tydligt förslag hur detta ska ske i praktiken samt hur det ska säkerställas att information inte utbyts i onödan utan sker utifrån ett bestämt syfte. Vidare vill Simrishamns kommun påtala vikten av uppföljning när det gäller Arbetsförmedlingens engagemang för personer som får insatser inom aktivitetskravet.

7.12.5 Informationshantering – Försäkringskassan, regionen och andra

- Simrishamns kommun delar inte utredningens förslag angående att detta kan ske genom direkta kontakter och manuell hantering. Samverkan och samarbete med såväl regionen som Försäkringskassan innebär redan idag utmaningar och svårigheter att få kontakt med dessa aktörer.

7.13 och 7.14 Tillsyn, sanktioner och överklagande

- Simrishamns kommun instämmer i förslaget att IVO ska utöva tillsyn. När det gäller utredningens förslag om informationslämning till IVO motsätter sig Simrishamns kommun detta. Redovisning ska inte behöva göras till två instanser. I syfte att motverka ökad administration för kommunerna ska det vara tillräckligt att Socialstyrelsen inhämtar uppgifter som IVO därefter kan ta del av.
- Simrishamns kommun motsätter sig sanktionsavgifter. Det är inte rimligt att vid införandet av ett aktivitetskrav använda sig av ett sanktionssystem då kommunen i stället behöver stöd för att bygga upp, implementera och utveckla för att kunna uppfylla bestämmelserna inom aktivitetskravet.

7.16

- Simrishamns kommun ser det som ytterst viktigt att inhämta brukarnas uppfattning om aktivitetskravet. Det bedöms inte vara lämpligt att använda sig av kommunens årliga brukarundersökningar. Aktivitetskravet bör följas upp samordnat och likvärdigt.

7.17

- Simrishamns kommun ställer sig bakom utredningens förslag om implementeringsstöd. Redan nu pågår ett arbete inom socialtjänsten när det gäller omställning inför införandet av ny socialtjänstlag. Arbetet med att införa ett aktivitetskrav innebär också en omställning och behöver ske i samspel med övriga förändringar. Behovet av kunskapsstöd bör anpassas till de olika kommunernas förutsättningar och behov.

Sammanfattning

Införandet

Simrishamns kommun välkomnar att kommunerna genom införandet av ett aktivitetskrav nu ges en tydlig roll i arbetsmarknadspolitiken. Den enskilde får också ta del av likartade insatser oavsett vilken kommun hen är bosatt i.

Målgruppen

Simrishamns kommun instämmer i utredningens huvudförslag enligt kapitel 7.4 även om det kommer innebära stora utmaningar vad gäller samarbete och informationsöverföring mellan kommun och Arbetsförmedling. För en liten kommun som Simrishamn som tillika saknar en arbetsmarknadsverksamhet hade det alternativa förslaget om målgrupp varit att föredra men det hade då blivit på bekostnad av intentionerna i förslaget om aktivitetskrav.

Begränsning av arbetsplatser

Simrishamns kommun ser det nödvändigt att de arbetsplatsförlagda aktiviteterna också kan utföras inom civilsamhället, hos kommunala bolag samt i näringslivet. Detta görs redan idag genom tillämpning av kompetenshöjande praktik jml 4 kap 4 § SoL.

Tidsaspekt

Simrishamns kommun delar inte utredningens förslag om att aktivitetskravet ska börja tillämpas efter två månader med försörjningsstöd. Det bedöms mer rimligt att aktivitetskravet ska aktualiseras inför beslut om försörjningsstöd månad fyra. Detta utifrån att få rimlig tid att utreda, inhämta relevant information från andra aktörer samt bedöma vilken insats som är mest lämplig för den enskilde.

Samverkan Arbetsförmedlingen

Simrishamns kommun delar inte utredningens uppfattning att upprättade lokala överenskommelser om samverkan är tillräckliga kopplat till aktivitetskravet. En tydlig reglering avseende Arbetsförmedlingens skyldighet att samverka och samarbeta med kommunerna är nödvändig. Vidare krävs ett utökat digitalt informationsutbyte med Arbetsförmedlingen med syftet att kommunerna ska kunna göra kvalitativa bedömningar av den enskildes aktivitetsförmåga.

Tillgång till förskola och fritidshem

Simrishamns kommun instämmer inte i utredningens förslag. Möjligheten att ta del av insatser inom aktivitetskravet kan inte styras av tillgången på platser inom barnomsorgen. För att kunna ge alla samma förutsättningar oavsett kommuntillhörighet behövs en reglering kopplad till aktivitetskravet.

Finansiering

Simrishamns kommun vill framhålla vikten av full finansiering vid införandet av ett aktivitetskrav som anpassas till i vilken omfattning kommunen behöver bygga upp alternativt anpassa befintlig verksamhet.

Sanktionsavgifter samt implementeringsstöd

Simrishamns kommun motsätter sig utredningens förslag om införandet av sanktionsavgifter. I stället bör kommunerna ges tid och utrymme att införa aktivitetskravet vilket behöver ske i samspel med andra förändringar inom socialtjänsten. Simrishamns kommun instämmer vidare i utredningens förslag om implementeringsstöd.

Beslutsförslag

- Godkänna remissvaret och översända remissvaret till Socialdepartementet.

Konsekvenser för barn

Simrishamns kommun bedömer att aktivitetskravet kommer att innebära flera positiva konsekvenser för barn. Att föräldrar har ett arbete, meningsfull sysselsättning eller daglig aktivitet innebär en normalisering och inkludering som är gynnsam för barnen. Genom att möjliggöra för föräldrarna att snabbare nå egen försörjning, medför detta att hushållets ekonomiska situation förbättras vilket främjar barnens möjlighet till utveckling och trygghet. Att barnen kan vistas fler timmar i förskola och på fritidshem och därmed får tillgång till olika former av aktiviteter och gemenskap med andra barn, påverkar också deras utveckling positivt.

Socialförvaltningen

Jeanette Lindroth
Socialchef

Helén Arvidsson
Utredare

Beslutet expedieras till:
Socialdepartementet